

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Центр післядипломної освіти, заочного та дистанційного навчання

Кафедра теоретичної психології

**ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ
ОРІЄНТАЦІЙ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ**

кваліфікаційна робота

здобувача вищої освіти

освітнього ступеня «бакалавр»

Вікторії ЛЕЛИК

4 курсу заочної форми навчання

спеціальність 053 «Психологія»

ОПП «Психологія»

Науковий керівник

доктор психологічних наук, професор

Зоряна КОВАЛЬЧУК

Рецензент

кандидат психологічних наук

Оксана СТЕЛЬМАХ

Кваліфікаційна робота допущена до захисту

«04» квітня 2022 р., протокол № 9

завідувач кафедри теоретичної психології

доктор психологічних наук, професор

_____ **Зоряна КОВАЛЬЧУК**

Львів

2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МОЛОДІ ПІД ВПЛИВОМ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ, ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОСТІ.....	6
1.1. Особливості формування та розвитку ціннісних орієнтацій в психологічній літературі.....	6
1.2. Значимість та необхідність цінностей особистості в студентській молоді.....	11
1.3. Вплив соціальних мереж на формування особистості молоді.....	14
1.4. Позитивні й негативні аспекти перебування молоді у соціальних мережах.....	16
Висновки до розділу 1.	20
РОЗДІЛ 2. ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ СОЦМЕРЕЖ НА ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ МОЛОДІ.....	21
2.1. Обґрунтування емпіричної моделі дослідження	21
2.2. Етапи та методи емпіричного дослідження впливу соціальних мереж на ціннісні орієнтації сучасної студентської молоді.....	22
2.3. Аналіз результатів дослідження	26
Висновки до розділу 2.....	40
РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ ЦІННОСТЕЙ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	42
3.1. Формування системи ціннісних орієнтацій в студентському віці	42
3.2. Соціально-психологічний тренінг формування життєвих цінностей	46
Висновки до розділу 3.....	49
ВИСНОВКИ.....	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	56
ДОДАТКИ	58

ВСТУП

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що у своїй еволюції людство підійшло до того, що Інтернет став основним генератором глобальних макротенденцій. Це сприяє трансформації людських цінностей і соціальних структур. У таких умовах існує ризик знецінення особистісних сторін діяльності, втрати людської індивідуальності, незнання внутрішніх орієнтирів особистості, що визначають поведінку та ставлення до дійсності. Молодь, у тому числі й студентська, відіграє особливу роль у суспільстві, адже сьогодні її лідери – глави держав, урядів, науковці, економісти, юристи – завтра творитимуть історію. Тому від цінностей і ціннісних орієнтацій сучасної молоді залежить майбутнє суспільства та держави в цілому.

Система ціннісних орієнтацій як психологічна характеристика зрілої людини, одна з центральних одиниць особистості, виражає осмислене ставлення людини до соціальної дійсності і як така визначає мотивацію її поведінки, справляє істотний вплив на всі сторони її діяльності. Як елементи індивідуальних ціннісно-орієнтованих структур вони характеризуються внутрішньою готовністю до виконання конкретних видів діяльності та вказують напрямок дій на задоволення потреб та інтересів.

Мета роботи – емпіричне дослідження умов формування ціннісних орієнтацій молоді в сучасних умовах та вплив соціальних мереж на процес формування.

Із мети випливають такі *завдання* кваліфікаційної роботи:

1. Вивчення теоретичних аспектів формування та розвитку ціннісних орієнтацій в психологічній літературі;
2. Визначити на основі теоретичного аналізу літератури значимість та необхідність цінностей для особистості;
3. Охарактеризувати вплив соціальних мереж на формування особисті молоді;

4. Виділити позитивні та негативні аспекти перебування молоді у соціальних мережах

5. Експериментально перевірити та визначити результат впливу соціальних мереж на формування цінностей студентської молоді;

6. Обґрунтувати шляхи формування життєвих цінностей студентської молоді в сучасних умовах.

Об'єктом дослідження – процес формування ціннісних орієнтацій.

Предмет дослідження – психологічні умови формування ціннісних орієнтацій сучасної молоді.

Гіпотеза дослідження - соціальні мережі впливають на зміст ціннісних орієнтацій молоді.

Теоретико-методологічною основою роботи виступили (виступають на сцені): роботи з формування ціннісних орієнтації особистості (Д.В.Григор'єв, В.В.Додуров, Е.А.Новікова, А.Д.Шестоков; дослідження проблеми цінностей Сократ, Арістотель, М. О. Лоський, В. П. Тугаринов, О. Г. Дробницький.

Практичне значення отриманих результатів полягає в аналізі впливу соціальних мереж на ціннісні орієнтири молоді та наданні методичних рекомендацій щодо формування світогляду сучасної молоді.

Результати дослідження можуть бути використані студентами, психологами при розробці методичних рекомендацій щодо формування світогляду сучасної молоді.

Методи дослідження. Дослідження базується на використанні комплексу загальнотеоретичних методів, при написанні методів аналізу і синтезу, а також порівняльно-історичних. Ці методи дають змогу дати адекватну відповідь на питання про генезис, природу, структуру та відносини ЗМІ ??? для формування цінностей української молоді. Використовується також метод якості соціологічних фокус-груп. Використовується також метод якості соціологічних фокус-груп. Використовувалися такі емпіричні методи: методика ціннісних орієнтацій

М.Рокича, анкета «Вплив соціальних мереж», опитувальник «Інтернет залежності» Кімберлі-Янг спрямована на виявлення ступеня інтернет-ентузіазму – для визначення ступеня залежності респондентів від соціальних мереж.

Структура роботи . Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, літератури та додатків.

РОЗДІЛ 1. ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МОЛОДІ ПІД ВПЛИВОМ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ, ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОСТІ

1.1. Особливості формування та розвитку ціннісних орієнтацій в психологічній літературі

Проблема цінностей і ціннісних орієнтацій займає одне з головних місць у вивченні визначення поведінки, формування особистості. Багато авторів, розглядаючи питання соціальної детермінації розвитку особистості, звертаються до неї в діалектичній єдності з питанням внутрішніх припущень і можливостей особистісного саморозвитку. [24]

З терміном «цінність» тісно пов'язаний термін «ціннісна орієнтація», який вперше був використаний в американській соціології, зокрема Т. Парсонсом. [32]

Цінності формуються в результаті усвідомлення соціальним суб'єктом потреби по відношенню до об'єкта світу.

Система цінностей може складатися з життєвих уявлень про добро і зло, щастя, мету і сутність життя, загальнолюдські уявлення:

- люди (життя, здоров'я, благополуччя, сім'я, родичі, освіта, правопорядок);
- соціальна справедливість (галузь, соціальний статус тощо);
- визначення міжособистісних стосунків (чесність, альтруїзм, доброта);
- демократичний (свобода слова, совісті, національний суверенітет)
- особливі (батьківщина, належність до сім'ї);
- трансцендентальна (віра в Бога, прагнення до абсолюту) цінність.

Основні цінності (прагнення до істини, творчість, краса, доброзичливість, участь, честь, гідність) втілюються і стають основними чинниками вибору цілей та умов змістовної діяльності. Це основа загальнолюдських цінностей.

Ціннісна орієнтація – це індивідуальне та групове ранжування цінностей, де одним надається більше значення, ніж іншим, що впливає на вибір цілей і засобів їх досягнення. Ціннісні орієнтації є найважливішим елементом у свідомості особистості, руйнуючи моральні, естетичні, правові, політичні, екологічні, економічні, ідеологічні знання, ідеї та переконання. [13]

В.А. Василенко зазначає, що цінність — це не що інше, як момент значущості будь-якого явища, речі, справи, загально існуючого для життя людини, класу, суспільства; і вказує на роль цієї істоти в її житті. [40]

Як зазначає А. Здравомислов, ціннісні орієнтації є важливими елементами внутрішньої структури особистості, закладеними в життєвий досвід особистості та весь її досвід. Вони відокремлюють важливе для певної людини від незначного. [35]

Термін «цінність» тісно пов'язаний з категоріями «потреба» та «інтерес».

Для задоволення потреб та інтересів повинні бути відповідні об'єкти (цінності). Це предмети навколишньої дійсності, явища природи та життя, продукти діяльності та виробництва, матеріальні та духовні блага, суспільні факти та історичні події, суспільні процеси, основні поняття, моральні норми, закони, заборони, принципи, ідеали, ідеї та більше.

Ціннісні орієнтації визначають:

- 1) загальна спрямованість інтересів і прагнень особистості;
- 2) ієрархія індивідуальних переваг і закономірностей;
- 3) цільові та мотиваційні програми;
- 4) рівень уподобань;

5) уявлення про реальне та механізми відбору за критеріями значущості;

б) ступінь готовності та рішучості реалізувати власний «життєвий проект».

Система ціннісних орієнтацій особистості формується на основі домінуючих цінностей у культурі цінностей.

У системі ціннісних орієнтацій особистість повинна розрізняти підсумкові, інструментальні та похідні цінності. Тому їх класифікують по-різному:

Таблиця 1.1.

Класифікація ціннісних орієнтацій особистості

<i>Фінальні</i> цінності	— це вищі цінності та ідеали, важливіші та значущі, жоден з яких не є. Вони є кінцевими цілями людських прагнень, головними віхами життя; орієнтація на такі цінності визначає основні інтереси особистості та сенс її життя
<i>Інструментальні</i> цінності	— мають утилітарний характер, який надається користю. Вони цінні, оскільки вони корисні для досягнення мети (яка, у свою чергу, також може бути лише інструментальною цінністю, що забезпечує рух до іншої мети тощо).
<i>Похідні</i> цінності	— це наслідки або вираження інших значень, які мають значення лише як знаки та символи цих цінностей. Наприклад, подарунок — це похідна цінність, знак любові, дружби, поваги. Похідною цінністю є медаль або диплом, що символізують заслуги, якими пишаються.
<i>Цінності в багатьох випадках несумісні один з одним. Один часто змушений пожертвувати іншими заради якихось цінностей. Проблема вибору</i>	

альтернативних цінностей, з якою люди постійно стикаються в повсякденному житті.

(Джерело: складено самостійно автором)

Ціннісна орієнтація формується на основі базових цінностей, зміст і взаємозв'язки яких дуже різноманітні в історії окремих людей та історії людства в цілому. Ціннісна орієнтація визначає сенс життя людини. У різні часи (періоди) спрямованість індивіда чи соціальної спільноти - різні реципієнти цінностей.

Вищий рівень системи цінностей займає ціннісна орієнтація. Це важливий компонент структури особистості, в основі якого лежать мотиваційний, когнітивний, емоційний та оцінний компоненти. Це внутрішні структурні елементи особистості, які формуються та інтегруються життєвим досвідом особистості в процесі соціальної адаптації та соціалізації. Вони розрізняють те, що є важливим, і те, що не важливо для особистості через сприйняття чи невизнання певної цінності. [13]

У ціннісній орієнтації цінності виступають своєрідною віхою і відповідним регулятором поведінки і діяльності людини в матеріальних і соціальних реаліях. І люди зосереджуються на цінностях, які їм найбільше потрібні зараз і в майбутньому, досягають інтересів і цілей і вражають своїм досвідом.

Ціннісна орієнтація виражається і виявляється в оцінці себе, інших, життєвих ситуацій, умінні структурувати життєві ситуації, умінні приймати рішення в конфліктних ситуаціях і знаходити шляхи виходу з проблем.

О. Ядова виділяє три етапи формування соціальної орієнтації.

- усвідомлення потреби;
- порівняння предметів і явищ і потреб, що оточують світ, і розвиток установок;
- позиція щодо світу;

— формування свідомого ставлення до предметів, умов і форм задоволення потреб [19]

Ціннісна орієнтація, яка визначає спрямованість потреб та інтересів, визначає загальну мотиваційну систему та спрямованість особистості.

Як зазначав О.В. Шорохов: «Індивідуальна цілісність і стабільність у соціальному аспекті є ціннісно-орієнтованою стабільністю, навколо якої групуються індивідуальні установки та інтереси» [20]

Ананьєв сказав: «Є спільний центр, де узгоджується робота соціологів, соціальних психологів і психологів. Цим загальним центром є групова та індивідуальна ціннісна орієнтація, спільна мета, життєва орієнтація чи мотивація людської дії» [6]

Включення ціннісної орієнтації в структуру особистості з метою охоплення найпоширеніших соціальних детермінант поведінкової мотивації характерне для уявлень соціальної групи про середовище, в якому зберігаються соціально-економічні характеристики, моральні, культурні та соціальні особистості особистості. формуються в суспільстві.

Ціннісна орієнтація, виступаючи, таким чином, одним із центральних індивідуальних утворень, виражає свідоме ставлення людини до соціальної дійсності і в цих якостях визначає широкі мотиви поведінки людини і глибоко впливає на всі сторони діяльності.

Тому розвиток ціннісної орієнтації тісно пов'язаний з розвитком орієнтації особистості.

Отже, ціннісно-орієнтований психологічний структурний план може виглядати так:

Потреби - Ставлення (ставлення, установки) - Інтереси - Мотиви - Цілі - Ідеали - Свідомість (самосвідомість) - Переконання - Вибір - Цінності.

Реалізація ціннісної орієнтації людини залежить від внутрішніх і зовнішніх умов. На думку Яницького, спрямованість особистості визначається не тільки ціннісною орієнтацією, а й психологічними утвореннями типу «особистісний зміст», що трактується як «відображення

розуму про співвідношення між мотивами (діяльністю) і цілями (діяннями)». [41]

Ціннісна орієнтація визначає мету діяльності та засоби її досягнення.

Ціннісна орієнтація особистості виконує кілька важливих функцій:

- Гармонізує та інтегрує духовний світ особистості, визначаючи її соціальну значущість.
- Визначити цілісність, оригінальність і неповторність особистості.
- Регулює і визначає поведінку і дії людини в суспільстві.

Останнім часом у галузі вітчизняної психології виникло багато напрямків дослідження семантичної області особистості. Найпоширенішим смислоутворенням людини є світогляд (Ю. А. Шерковнін), самосвідомість (І. І. Чесноков), уява людини про сенс життя (Ф. Е. Василюк), життєві цілі (С. С. Гусєв), ціннісні орієнтації (Г. М. Андрєєва), особисте життя. .. творчості (В.І. Шинкарук), стосунків з оточуючими і загальною Я-образу (образ «Я») із сьогоденням, минулим і майбутнім загальнолюдськими ідеалами (І.С. Кон).

Соціальні цінності відображаються в психологічній структурі людини у вигляді індивідуальних цінностей.

Чим важливіша цінність, пов'язана із задоволенням значної особистісної потреби, тим стабільніше цінність для індивідів.

Ціннісна орієнтація – це стан, явище і життєвий процес, навколо якого людина стає віхою і диктує формування та досягнення цілей. Уявлення про цінність життя у свідомості людей залежить від віку, психічних пухлин і загального розвитку людини. [25]

Тому можна зробити висновок, що ціннісна орієнтація є центральною в психічній регуляції поведінки людини. Тому на сучасному етапі психологічного розвитку значна увага приділяється вивченню ціннісно-сміслової сфери особистості, оскільки вона є центральною складовою поведінки людини.

1.2. Значимість та необхідність цінностей особистості в студентській молоді

Сучасна молодь сильно відрізняється від своїх однолітків, які жили в ХХ столітті. По-перше, вони набагато інформованіші, ніж є, тому що новітні технології дозволяють їм отримувати набагато більше інформації, ніж п'ятнадцять-двадцять років тому. По-друге, не можна сказати, що молодь сьогодні менш освічена. [37]

Вчені різних наук і дисциплін активно працюють над вивченням змін, що відбуваються в особистості сучасних студентів. Інтерес вчених до цієї вікової та соціальної групи не випадковий. Це пов'язано з тим, що становлення особистості та набуття особистості в молодому віці збігаються зі етапом становлення, навчання. В студентів спостерігається активне ставлення до дійсності, бажання самоствердитися як суб'єкт суспільного життя.

Під час навчання в університетах юнаки та дівчата активніше вибирають важливі для них цінності та цілі, формується розуміння того, як їх досягти. Під час професійного навчання студенти переживають процес професійного самовизначення в безпосередній близькості до обраної професії [33]

Через неузгодженість у молодому віці, тобто швидкі зміни в самосвідомості молодих людей, дослідники виявили проблеми, пов'язані з самосвідомістю студентів, деталями їх цінностей та напрямками мотивації та спеціалізації

Питання ціннісної орієнтації в останні десятиліття є особливо актуальним у нашій країні та за кордоном. Це поняття є предметом багатьох наук, які демонструють складність і різноманітність, особливо у філософії, психології та соціології.

Психологічні аспекти вирішення цієї проблеми дозволяють виділити

кілька підходів до значення цінностей і ціннісної орієнтації.

Розвиток і становлення особистості – це дуже складний поступовий процес, який відбувається під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів.

Існує багато інструментів для вивчення особистих цінностей. Вони класифікуються вченими за різними критеріями, головним чином на основі теорії самовизначення Е. Л. Дізі та Р. М. Рояна.

Згідно з цією теорією, більша вираженість зовнішніх або внутрішніх цінностей пов'язана зі ступенем задоволення основних і переважно існуючих психологічних потреб особистості, таких як автономія (автономія і автономія), компетентність (продуктивність) і важливі міжособистісні стосунки. [42]

Задоволення цих потреб сприяє розвитку особистості, психічного здоров'я, розвитку внутрішніх цінностей.

Відсутність базових психологічних потреб призводить до тривоги, проблем із психічним здоров'ям і підвищеної уваги до зовнішніх цінностей видимого благополуччя. Вони спрямовують людей насамперед на ставлення інших, оцінку значущості в соціальному середовищі, тобто егоїстичне соціальне самоствердження.

Внутрішні цінності більше зосереджуються на важливості інших у соціальному середовищі, але водночас це розвиток внутрішнього особистого світу, самовираження в мистецтві, альтруїстична та естетична цінність для природи.

Внутрішні цінності набагато ширші та альтруїстичні, ніж зовнішні, а за змістом вони нагадують екзистенційні цінності А. Маслоу, які втілюють прагнення до самореалізації та любові. [4]

Символом нашого часу є «чітка увага до матеріальної сторони життя», «орієнтація на життєвий успіх стає однією з провідних стратегій студентства та молоді загалом на сучасному ринку» – такий висновок роблять українці та Російські соціологи вивчають цінності студентської молоді.

На жаль, деякі духовні орієнтації та цінності втрачають певний сенс у

житті сучасних студентів.

Студенти менше цікавляться політикою, суспільно-політичним життям, не всі люблять читати, відвідують культурно-мистецькі заклади, спорт, художню самодіяльність, мистецтво, творчість. [5, с.25]

Спотворені етичні цінності, це виправдовує порушення заповідей, таких як «не кради», «не хочу...» тощо. Зміни ціннісних орієнтацій молоді (часто не на користь високих суспільних ідеалів) вимагають перегляду всієї системи виховної роботи у ВНЗ, пошуку та впровадження нових форм і методів роботи зі студентами з підготовки та виховання студентів не тільки високого рівня. професіонали, але справжні гуманісти, люди з великої літери.

1.3. Вплив соціальних мереж на формування особистості молоді

Три мільярди людей в усьому світі, тобто близько 40% населення, користуються соціальними мережами в інтернеті. Ми витрачаємо на них в середньому дві години щодня: публікуємо дописи, обмінюємося фото, реагуємо на пости друзів.

З самого початку створення соціальних мереж забезпечувало комунікаційні та інформаційні функції. Однак соціальні мережі мають сильний вплив на всіх людей і процеси формування поведінки, а інформація в Інтернеті не організована та не керована. Аналіз Інтернет-активності дає змогу представити контент у вигляді структур, які містять безліч взаємопов'язаних компонентів, таких як спілкування, цінності, пізнання та поведінка. [28]

У процесі використання соціальних мереж для спілкування в кіберпросторі, що є складовою комунікації, впливає наш комунікаційний процес.

У процесі спілкування в соціальних мережах створюється особливий простір (віртуальна реальність) з унікальним типом спілкування, в якому

виникають нові правила та закони.

Задоволення потреби у спілкуванні, моральній підтримці - найважливіші потреби молоді. Якщо молодь не може задовольнити себе в реальному житті, вони задовольняються Інтернетом, який дозволяє «втекти» від проблем і труднощів, які виникають на певних етапах соціалізації

Перебуваючи у віртуальному світі та вивчаючи інформацію, розміщену в соціальних мережах, кожен формує власну систему цінностей, які визначають виняткове ставлення до певної поведінки та явищ у віртуальному та реальному житті.

Це ціннісний компонент, який визначає поведінку та майбутню соціальну діяльність.

Основними характеристиками Інтернет-спілкування в соціальних мережах є анонімність, відсутність невербальної інформації, встановлення бажаних характеристик партнерів, прагнення до добровільної, нетипової та образливої поведінки . [21]

Рівень розвитку соціальних мереж майже досяг свого піку, і зараз бачимо народження нових соціальних мереж майже щодня.

Через таку популярність соціальних мереж дуже актуальним є питання впливу на життя окремої людини, групи чи суспільства в цілому.

З цього приводу існують різні думки.

Наприклад, вчений в університеті. Стерлінг, Великобританія, який провів дослідження, яке показало, що приєднання до таких мереж, як Facebook, Vkontakte та Odnoklassniki, підвищує інтелект людини та активно тренує робочу пам'ять. Використання таких сервісів, як Twitter, YouTube, ICQ погіршує пам'ять людини.

Вчені пояснюють це тим, що в мікроблогах дуже стислий потік повідомлень зменшує кількість уваги, зосереджену на людей, які не повинні думати. Інтенсивні повідомлення знижують IQ людини, а тривалий перегляд відео викликає синдром дефіциту уваги і гіперактивності. [11,145 с.]

Через свої психофізичні особливості на молодь негативно впливає Інтернет як основний канал проникнення інформації у віртуальну реальність.

Також необхідно виявити та проаналізувати особливості феномена соціальних мереж:

1. Непряме спілкування (через відчуття всесвіту в цілому, розширення свідомості, що дозволяє їм сприймати себе під час взаємодії з іншими людьми та з екранами монітора).

2. Глибока суб'єктивізація іноземних образів (через соціальні мережі багаторазово посилює суб'єктивність сприйняття образів партнерів).

3. Усунення проблеми знайомства та пошуку «своїх» (вхід до чату умовно сприймається як партнер, який значно знімає ментальний бар'єр і сприяє швидкому формуванню спільноти)

Важливим для дослідження є те, що соціально-інтеграційні та самореалізаційні джерела дозвілля в найбільш концентрованому вигляді реалізуються в колективних формах віртуальної культурно-дозвіллевої діяльності молоді – комунікації в соціальних мережах. Основна форма особистої участі у дозвіллі – віртуальна спільнота (у соціальних мережах) стає умовою інтеграції молоді (соціалізація, визнання) і водночас засобом інкультурації та самореалізації завдяки культурному наповненню молоді. спільна діяльність, особиста мотивація та максимальна індивідуальність.

1.4. Позитивні й негативні аспекти перебування молоді у соціальних мережах

Британський психолог Арік Сігман опублікував у журналі Британського інституту дослідження про вплив соціальних мереж на здоров'я людини. [2, 288с.]

За його словами, надмірне використання соціальних мереж в Інтернеті може завдати шкоди здоров'ю, зменшуючи спілкування з реальними людьми.

Зокрема, відсутність спілкування може негативно вплинути на психологічну систему, гормональний дисбаланс, артерії та розумові процеси, а в довгостроковій перспективі збільшує ризик таких захворювань, як рак, серцево-судинні захворювання та деменція.

Залежність на «соціальні мережі», які з'явилися за кордоном кілька років тому, поширилася на країни колишнього Радянського Союзу, зокрема й на Україну. Інтернет дає змогу людям, які раніше спілкувалися, знаходити та спілкуватися один з одним. Той, хто активно шукає друзів і рідних, не знає, як віртуальне життя виходить на перший план, постійно витісняючи реальність. [38]

Найпоширенішою проблемою є залежність від віртуальних світів. Живе спілкування тепер може легко замінити усне спілкування в Інтернеті. При частому спілкуванні в мережі у людей на підсвідомому рівні розвивається фобія спілкування з реальними людьми.

Людям, які проводять весь вільний час у спілкуванні через соціальні мережі, важко знайти нових друзів у реальному житті, перестають спілкуватися з колегами, і в результаті зовнішній світ починає сприймати їх як відлюдників.

Ще одна причина для обмеження часу в соціальних мережах полягає в тому, що більшість людей прикидаються не тим, ким є в реальному житті. Жертвами такого обману можуть стати ті, хто розміщує правдиву інформацію про себе. У цьому випадку фальшива особистість може знайти своє місце в обмані і рано чи пізно поставити під загрозу людину, з якою у вас жвава розмова.

82% глобальних користувачів Інтернету користуються соціальними мережами (1,2 млрд осіб). Високий рівень проникнення відображає одну з ключових тенденцій у глобальних мережах. Як тільки люди підключаються

до Інтернету, вони відразу починають спілкуватися з іншими людьми. Набагато переконливіша статистика про те, скільки часу користувачі проводять в Інтернеті - За останні кілька років кількість часу, проведеного людьми в соціальних мережах, зросла втричі. [27 с.194-204]

У жовтні 2021 року використання соціальних мереж стало найпопулярнішим видом діяльності серед користувачів Інтернету. Проводження 1 години в соціальних мережах і 5 хвилин в Інтернеті. У березні 2011 року на соціальні мережі припадало лише 6% часу користувачів.

Сьогодні частка людей, які користуються соціальними мережами в усьому світі, коливається від 53% у Китаї до 98% у Сполучених Штатах. У 41 із 43 опитаних країн цей рівень перевищує 85%. Час, проведений у соцмережах, за останній рік у кожному регіоні збільшився щонайменше на 35%.

Соціальні мережі відіграють важливу роль у веденні бізнесу. Переваги соціальних мереж у бізнесі: доступність інформації потенційним клієнтам, наявність комунікаційних засобів, необхідних для роботи з клієнтами, забезпечення доставки повідомлень адресатам, легкий доступ до інформації, швидкість поширення інформації, широкий охоплення молоді аудиторії, технічна надійність, низька вартість тощо.

Таким чином, соціальні платформи надають підприємствам нові можливості для більш значущої взаємодії зі споживачами, потенційними клієнтами, партнерами та співробітниками. Проте головне завдання для бізнесу сьогодні — адаптуватися та розвиватися, щоб задовольнити потреби та вимоги цих нових «соціальних» клієнтів.

Існує ряд позитивних моментів, зокрема щодо використання соціальних мереж в освітніх цілях: Доступ до віртуальних соціальних мереж можливий у будь-який час і з будь-якого місця з будь-якого пристрою (персональний комп'ютер, нетбук, ноутбук, мобільний телефон, планшет). , смартфони тощо) сприяти засвоєнню навчальних матеріалів шляхом

поєднання індивідуальних та групових форм роботи, підключених до мережі Інтернет. [27 с.194-204]

Поряд із позитивними сторонами роботи спостерігаються й негативні тенденції, зумовлені еволюцією глобальної мережі. Перш за все, це наявність величезного масиву різного роду інформації, яка перетворює людей на сирих споживачів, які не потребують власних творчих пошуків.

Одним із найпростіших і найпоширеніших прикладів цієї ситуації є доступ студентів та студентів до баз даних Інтернету під час підготовки рефератів та підсумкових звітів. Більше того, домінує примітивне копіювання чужих робіт у мережі. Фізичне здоров'я користувачів мережі є актуальною проблемою.

Лікарі також визнали поширеність «офісного синдрому», що характеризується депресією та постійною втомою у людей, які працюють за комп'ютером. Цей список може продовжити так званий «злом» конфіденційності та порушення прав інтелектуальної власності через Інтернет.

Іншою межею є зростаючий розрив між користувачами ПК, які мають доступ до Інтернету, і користувачами, які можуть переглядати свої комп'ютери лише як зображення в підручниках або на екранах телевізорів. [14]

Своєрідне соціальне розшарування існує через втручання чи відчуження від комп'ютерів. У нашій країні цей контраст проявляється у відносинах між міським і сільським населенням (сам факт використання комп'ютера) та великими містами та провінціями. З іншого боку, ми говоримо про рівень використання комп'ютера, включаючи мережу Інтернет). [18]

Наступним неоднозначним наслідком розвитку Інтернету є зниження прямого міжособистісного спілкування, яке вже було мінімізовано іншими медіа.

На зміну йому приходять інші рівні комунікації за допомогою відеотехнологій у мережі.

Тому однозначно визначити, позитивний чи негативний вплив соціальної мережі на людину, практично неможливо. Тим часом формується глобальне електронне співтовариство, долається часова та просторова ізоляція окремих культур і народів.

З іншого боку, існує реальна загроза культурної єдності, руйнування національної ідентичності. Таким чином, постіндустріальний розвиток світу призводить до необхідності адаптації традиційних культур до вимог сучасних глобальних зв'язків, які дозволяють людям зберегти свою ідентичність. Ряд країн шукає компромісів між формами модернізації та співвідношенням між культурною ідентичністю та їх диференціацією та інтеграцією.

Висновки до 1 розділу:

Тому в теоретичному аналізі можна стверджувати, що між потребами та цінностями, двома основними детермінантами ціннісної орієнтації, процесами яких опосередковуються соціально-психологічні характеристики, соціальні умови та інші чинники, існує значна тимчасова та просторова відстань. Зокрема, активна участь у цьому процесі: установка - позиція, яку займає індивід по відношенню до об'єкта потреби, підготовка до дії, ставлення до нього, інтереси, мотиви, цілі, ідеали; свідомість (самосвідомість) як здатність особистості реалізовувати свої потреби, інтереси, бажання, прагнення, контролювати й регулювати відповідно до моральних норм та оцінок; переконання - впевненість в успіху носія у цінності конкретних потреб та інтересів, оптимістичні переконання.

Хоча можливості Інтернету та соціальних мереж ще не повністю вивчені, існуючі дослідження показали, що вони мають глибокий вплив на

формування свідомості молоді, мотивації, цінностей, способу життя, вибору цілей та методів досягнення.

Слід також зазначити, що дуже мало праць у сучасній літературі присвячено питанням позитивних і негативних аспектів використання соціальних мереж сучасною молоддю. Тож, незважаючи на багато публікацій з цього питання, воно все ще залишається актуальним.

Соціальна мережа - один із соціальних інститутів, який певною мірою реалізує доручення суспільств та окремих соціальних груп щодо певного впливу на населення в цілому, у тому числі на певні вікові та соціальні категорії.

РОЗДІЛ 2. ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ СОЦМЕРЕЖ НА ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ МОЛОДІ

2.1. Обґрунтування емпіричної моделі дослідження

Дослідження проводилося онлайн та оффлайн.

В дослідженні приймали участь 50 студентів першого-другого курсу факультету психології, віком 17-20 років, 6 хлопців і 44 дівчини. Дослідження проводилося з використанням бланків і було анонімним.

Емпіричне дослідження складалось з таким етапів:

Етап 1. Методика «Ціннісні орієнтації» Є.Б. Фанталової

Етап 2 . Розроблений опитувальник у вигляді тесту, що отримав назву «Вплив соціальних мереж»

Етап 3. Дослідження інтенсивності впливу соціальних мереж, опитувальник «Інтернет залежності» Кімберлі-Янг

Етап 4. Порівняння результатів методики М, Рокича та «Вплив соціальних мереж»

Етап 5. Анкетування впливу соціальних мереж на особистість студента в цілому.

Таким чином, результати опитування були оформлені в зведених таблицях в додатках. На підставі отриманих даних були збудовані таблиці, діаграми, що показують зведені результати студентів та дозволяють їх порівняти.

2.2. Етапи та методи емпіричного дослідження впливу соціальних мереж на ціннісні орієнтації сучасної студентської молоді

Дослідження проводилось в 5 етапів, розглянемо детальніше:

Етап 1. Методика «Ціннісні орієнтації» М. Рокича.

Методика включає в себе набір з 12 значень, які потрібно ранжувати відповідно до їхньої важливості для конкретної людини.

Ми перерахували ці значення.

1. Активне життя
2. Здоров'я
3. Цікава робота
4. Краса природи та мистецтва (досвід краси природи та мистецтва)
5. Любов
6. Матеріальна гарантія життя
7. Мати хороших друзів і вірних друзів
8. Впевненість
9. Пізнання
10. Самостійність поведінки
11. Щасливе сімейне життя

12. Творчість

Кожна тема містить 2 відповіді у вигляді таблиці. Інструкція була надана усно: це список з 12 значень.

Розгляньте таблицю 1. Він містить пари чисел. Кожне число відповідає значенню під цим номером у списку.

Наприклад, 2 — «здорова», а 3 — «цікава робота». У кожній парі обведіть кружком значення, яке для вас важливіше. Ви можете обвести лише одне з пари чисел! Заповнити таблицю по вертикалі в колонках (додаток А)

Таблиця 2.1.

Вибери із двох цінностей ту, яка для тебе важливіша.

1 2	2 3	3 4	4 5	5 6	6 7	7 8	8 9	9 10	10 11	11 12
1 3	2 4	3 5	4 6	5 7	6 8	7 9	8 10	9 11	10 12	
1 4	2 5	3 6	4 7	5 8	6 9	7 10	8 11	9 12		
1 5	2 6	3 7	4 8	5 9	6 10	7 11	8 12			
1 6	2 7	3 8	4 9	5 10	6 11	7 12				
1 7	2 8	3 9	4 10	5 11	6 12					
1 8	2 9	3 10	4 11	5 12						
1 9	2 10	3 11	4 12							
1 10	2 11	3 12								
1 11	2 12									
1 12										

Таблиця 2.2.

Вибери із двох цінностей ту, яку, на твою думку можна легше досягти у майбутньому.

1 2	2 3	3 4	4 5	5 6	6 7	7 8	8 9	9 10	10 11	11 12
1 3	2 4	3 5	4 6	5 7	6 8	7 9	8 10	9 11	10 12	
1 4	2 5	3 6	4 7	5 8	6 9	7 10	8 11	9 12		
1 5	2 6	3 7	4 8	5 9	6 10	7 11	8 12			
1 6	2 7	3 8	4 9	5 10	6 11	7 12				
1 7	2 8	3 9	4 10	5 11	6 12					
1 8	2 9	3 10	4 11	5 12						

1 9	2 10	3 11	4 12							
1 10	2 11	3 12								
1 11	2 12									
1 12										

В результаті попередньої обробки можна отримати наступні дані:

Бажаність або цінність кожної запропонованої області оцінки життя (С). Він оцінюється за кількістю варіантів значень у полі порівняно з іншими полями. Максимально можливе значення С в кожній області - 11 (якщо молодь завжди обирає цю сферу життя як найважливішу), мінімально можливе значення С в кожній області - 0.

Наявність кожної запропонованої області оцінки (D). Його оцінюють за кількістю доступних опцій у цій галузі порівняно з іншими полями. Максимальне можливе значення D для кожної сфери дорівнює 11, а мінімально можливе значення — 0.

У нашому випадку дані, отримані за допомогою анкети Є. Б. Фанталової, можуть охарактеризувати загальну ситуацію становлення у молоді системи цінностей, а також оцінку нею відповідності очікувань та можливих життєвих перспектив. Важливо розуміти, які сфери життя привабливі для молоді, а які ні.

Технологія обробки. Загальний вміст усіх вибраних цільових показників прийнятної цінності в груповому розрахунку дорівнює 100%, а кількість, обрана студентами, є у відсотках від кожної цілі цінності за формулою:

$$C_i (\%) = (R_i / 3n) * 100\%,$$

Де $C_i (\%)$ - відсоток виборів і-го значення;

R_i - загальна кількість виборів для і-го значення;

n-розмір вибірки (кількість студентів),

3-Коефіцієнти, пов'язані з трьома позитивними виборами учня.

Таким же чином визначте, де розподілено відсоток відкинутого цільового значення (відповідно вхідний фактор 2).

Етап 2. Розробити анкету у вигляді тесту під назвою «Вплив соціальних мереж»

Випробуванням було запропоновано 10 запитань і 4 варіанти відповідей.

Інтерпретація результатів здійснюється за схемою а-4 бали, б-3 бали, с-2 бали, d-1 бали.

31-40 балів – високий рівень – люди, які сприяють впливу соціальних мереж на ціннісно-орієнтований контент.

21-30-Intermediate-Характеристикою є те, що соціальна мережа має помірний вплив на ціннісно-орієнтований контент.

10-20-Низький рівень. Характеризується гнучкістю особистості у впливі соціальних мереж на ціннісні орієнтації студентів.

Етап 3. Дослідження інтенсивності впливу соціальних мереж, Анкета Інтернет-залежності Кімберлі-Янг

Тест на інтернет-залежність Кімберлі Янг — це психологічний тест, призначений для визначення існування інтернет-залежності.

На думку доктора Янга, Інтернет має величезну привабливість, тобто він не схожий на ту саму модель літака, він має властивості наркотиків і не схожий на капусту, яка «з'їдає» її в небезпечних кількостях, не відчуваючи дискомфорту.

Інтерпретація результатів:

20-49 балів. Ви розумний користувач Інтернету. Ви можете подорожувати в Інтернеті як завгодно, щоб знати, як контролювати себе.

50-79 балів. У вас є деякі проблеми з надмірною інтернет-залежністю. Якщо не звертати на них уваги зараз – вони можуть заповнити все ваше життя в майбутньому.

80-100 балів. Використання Інтернету може спричинити серйозні проблеми у вашому житті. Вам потрібна термінова допомога психотерапевта.

Етап 5. Анкета щодо впливу соціальних мереж на загальну особистість учнів.

Порівняно з попереднім поколінням студентів Інтернет-технології створили умови для більш ранньої участі в суспільній діяльності: комп'ютер-сучасний інструмент, сучасний виробничий інструмент, він уже є. За допомогою Інтернету він може брати участь в економічних, культурних, політичних, наукових та інших аспектах життя суспільства. У комп'ютеризованій діяльності він розробив характеристики персонажів, які пов'язані з дуже високим рівнем процесу моделювання, постановки цілей, планування та контролю «перекладу» актуальних проблем на комп'ютерну технічну мову. Усе це допомагає учням, які активно займаються комп'ютерною діяльністю, раніше досягти соціальної діяльності.

Тому ми провели власне дослідження методами опитування, щоб з'ясувати, що насправді приваблює студентів до користування соціальними мережами, час, який вони проводять у соціальних мережах, які мережі є найпопулярнішими серед українських студентів та наскільки ці мережі найпопулярніші. Вітається студентами Позитивні результати сучасної студентської соціалізації.

2.3. Аналіз результатів дослідження

Дослідження здійснюється на основі адаптованої версії методології ціннісної орієнтації. М. Рокич / Піддослідним було запропоновано проранжувати (пронумерувати) 16 ціннісних цілей у порядку спадання їх важливості для їхнього життя. Ознайомившись зі списком усіх 18

цінностей-цілей, студентам пропонується вибрати три головні цінності, які є найважливішими в їхньому житті, віднести їх на перше, друге та третє місце, а потім вибрати дві з інших цінностей. -цілі одна, тобто, на їхню думку, не має сенсу ставити їх на 17 і 18 місце. Потім призначте решту значень у порядку зменшення переваги.

При проведенні дослідження ціннісних орієнтацій за Є.Б. Фанталової, дійшли таких результатів:

Таблиця 2.3.

Зведена таблиця результатів

п	Стать	Рейтинг ціннісних орієнтацій												Творчість
		Рівень особистісної зрілості	Активне життя	Здоров'я	Цікава робота	Краса природи і мистецтва	Любов	Матеріально забезпечене життя	Наявність гарних і вірних друзів	Впевненість в собі	Пізнання	Незалежність у вчинках і діях	Щасливе сімейне життя	
1	ч	с	3	11	4	0	4	9	7	7	4	6	9	1
2	ч	с	4	9	5	1	6	10	8	7	5	6	7	3
3	ч	с	2	10	6	2	7	10	7	6	3	4	5	2
4	ч	с	3	7	4	0	3	7	6	5	2	5	4	1
5	ч	с	1	6	4	1	2	5	5	4	3	7	4	2
6	ч	с	2	5	6	4	4	9	6	4	4	8	6	3
7	ж	с	3	6	7	3	4	9	7	5	5	10	8	5
8	ж	с	3	8	7	5	6	7	7	6	3	8	8	4
9	ж	с	2	7	4	4	5	9	8	7	3	5	7	3
10	ж	с	2	7	6	6	11	8	6	6	2	8	9	0
11	ж	в	4	6	9	4	8	8	9	5	0	7	6	1
12	ж	с	0	6	7	4	7	7	8	4	1	4	5	2
13	ж	с	4	4	6	5	6	5	6	4	1	5	6	3
14	ж	с	3	10	5	5	6	6	5	5	2	6	4	3
15	ж	с	4	8	5	5	3	7	4	5	4	7	5	1
16	ж	в	1	5	8	6	4	7	4	10	6	8	7	2
17	ж	с	2	7	7	5	8	8	5	6	5	5	10	4
18	ж	с	3	5	8	4	5	5	5	8	5	5	6	7
19	ж	с	5	4	6	4	6	10	5	7	4	4	8	4
20	ж	с	2	5	5	3	6	8	6	9	2	2	11	5
21	ж	с	2	6	5	1	8	7	7	7	3	4	7	4
22	ж	с	2	11	8	4	7	9	5	6	4	4	5	1
23	ж	с	0	11	7	3	7	7	8	5	5	5	6	1
24	ж	к	2	7	7	2	6	6	4	5	6	6	5	2
25	ж	к	2	6	6	2	4	6	5	4	5	5	7	4

26	ж	в	4	6	5	4	3	5	6	5	5	5	8	3
27	ж	с	3	7	6	4	4	6	7	3	4	3	7	1
28	ж	с	2	9	6	5	6	7	8	5	1	5	5	3
29	ж	в	4	8	5	5	4	6	5	4	7	4	5	3
30	ж	с	1	5	6	6	5	9	5	4	1	6	8	7
31	ж	с	2	6	5	5	4	6	6	6	4	7	4	4
32	ж	в	1	5	7	5	5	7	5	6	1	5	10	3
33	ж	с	3	5	8	5	7	10	7	5	2	7	8	1
34	ж	с	4	9	8	4	5	7	6	6	4	6	5	2
35	ж	с	2	8	4	1	5	7	5	6	5	7	5	2
36	ж	с	1	8	5	1	6	8	4	5	6	7	6	4
37	ж	к	3	9	5	2	8	9	4	6	3	6	11	3
38	ж	с	0	6	4	3	6	6	5	7	3	5	9	2
39	ж	с	1	7	6	3	3	6	6	8	4	4	6	1
40	ж	к	2	7	7	4	4	5	6	5	5	5	6	5
41	ж	с	4	5	5	5	6	5	5	7	5	6	7	4
42	ж	с	2	8	8	6	7	6	4	5	7	6	8	1
43	ж	с	1	7	4	1	7	8	5	6	5	6	6	2
44	ж	к	2	11	4	1	6	5	6	5	6	7	6	0
45	ж	с	3	6	6	2	5	5	6	4	4	5	5	1
46	ж	с	4	9	4	3	4	5	7	3	6	4	6	4
47	ж	с	2	9	5	4	5	6	8	5	7	5	5	2
48	ж	с	2	6	7	3	6	5	5	7	5	5	5	3
49	ж	с	2	6	6	3	8	7	6	6	3	5	9	3
50	ж	с	3	6	7	3	6	5	5	4	5	6	6	1

Аналізуючи отримані дані, спочатку хочеться розповісти про загальну тенденцію формування моральних цінностей, представлених у вибірці. Розглядаючи визнані цінності-цілі як моральний кодекс формування та реалізації життєвих стратегій, можна виділити дві абсолютно визнані цінності-цілі: здорове та щасливе сімейне життя. Відсоток вибору цих значень або перевершує інші, або дуже високий. Тому вибір здоров'я як значення дорівнює 32% від усіх допустимих значень. Це значення не відкидається. Щасливе сімейне життя, як місце, де цільова цінність дорівнює 26%, не випадає на смітник.

Загальна тенденція цільових значень відхилення не настільки абсолютна, і ми можемо визначити 3 цільові значення з різними відсотками відхилення у всій вибірці. Серед них: незалежність як незалежність суджень і оцінок – 10%, рівність (братерство, рівні можливості для всіх) – 22%, краса природи і мистецтва (досвід краси природи і мистецтва) – 19%. Цей факт можна розглядати як протест проти неможливості об'єктивної залежності та

«дорослої» незалежності.

Так само, жоден із опитаних не відкинув такі цінності: здоров'я (фізичне та духовне); весела робота; щасливе сімейне життя – класичні цінності. Прийнятою цінністю студентів є мати хороших друзів і вірних друзів, які шукають однодумців, які можуть поділитися своїми дослідженнями світу та власним філософським розумінням.

Найбільш відкинutoю цінністю є рівність, яка пов'язана з усвідомленням її унікальності та неповторності.

2. «Вплив соціальних мереж»:

Результати опитування – «вплив соціальних мереж».

Згідно з результатами опитування, 8 соціальних мереж мають низький вплив, з них 7 незареєстрованих соціальних мереж, 3 мають середній вплив, 15 – високий.

Таблиця 2.4.

Результати опитування

	Результати у балах	Рівень впливу	Наявність акаунта у соціальній мережі
ч	39	високий	+
ч	38	високий	+
ч	38	високий	+
ч	36	високий	+
ч	36	високий	+
ч	35	високий	+
ж	35	високий	+
ж	35	високий	+
ж	34	високий	+
ж	34	високий	+
ж	33	високий	+
ж	33	високий	+

ж	32	високий	+
ж	31	високий	+
ж	31	високий	+
ж	26	середній	+
ж	24	середній	+
ж	22	середній	+
ж	15	низький	+
ж	0	низький	–
ж	0	низький	–
ж	0	низький	–
ж	0	низький	–
ж	0	низький	–
ж	0	низький	–
ж	0	низький	–

Серед хлопців 3 – низького рівня, 2 – не мають облікового запису в соцмережі, 2 – низького рівня та 15 – високого рівня.

Таблиця 2.5.

Результати опитування

	Результат у балах	Рівень впливу	Наявність акаунта у соціальній мережі
ч	40	високий	+
ч	39	високий	+
ж	38	високий	+
ж	38	високий	+
ж	37	високий	+
ж	36	високий	+

ж	36	високий	+
ж	36	високий	+
ж	36	високий	+
ж	35	високий	+
ж	33	високий	+
ж	33	високий	+
ж	32	високий	+
ж	31	високий	+
ж	31	високий	+
ж	26	середній	+
ж	22	середній	+
ж	0	низький	-
ж	0	низький	-

2. Результати опитувальника Кімберлі-Янг щодо інтернет-залежності.

У таблиці наведено ім'я випробуваного, результат оцінки та ступінь залежності від К. Янг. 1-свідомий користувач Інтернету 2-вплив Інтернету на особисте життя загрозовий, 3-Інтернет-залежність.

Таблиця 2.6.

Результати анкети

Ж	ж	ж	ж	ж	ж	ж	ж	ж	ж	ж	ж
Результат у балах	5 5 3	44 3	2 2 9	4 4 3	6 6 4	3 1 4	3 3 6	2 2 4	33 9 4	5 5 2	4 4 8
Рівень залежності	3	22	1	2	3	2	2	1	2	3	2
М											
		ч	ч	ч	ч	ч	ч	ч	ч	ч	ч
Результат у балах	3 3 6	442	6 6 5	445	3 3 2	447	661	338			

Рівень залежності	2	2	3	2	2	22	3	2
-------------------	---	---	---	---	---	----	---	---

Серед студенток 5 мають інтернет-залежність, 12 знаходяться в групі ризику залежності, а 2 не мають доступу до Інтернету.

Таблиця 2.7.

Результати анкети

Ж	Ж	Ж	Ж	Ж	Ж	Ж	Ж	Ж	Ж	Ж	Ж	Ж	Ж	Ж
Результат у балах	4	4	3	4	2	4	3	3	2	44	44	33	22	22
Рівень залежності	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2	2	1	1
М	ч	ч	ч	ч	ч	ч	ч	ч	ч	ч	ч	ч	ч	ч
Результат у балах	2	2	3	3	33	22	2	22	2	2	2	33	55	
Рівень залежності	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1	2	2	

Жоден із студентів першої групи не мав інтернет-залежності, але 15 мали ризик розвитку інтернет-залежності, а 11 не мали інтернет-залежності.

Згідно з методикою Кімберлі-Янга «інтернет-залежності», серед студентів, які постраждали від соціальних мереж, важливе місце займають такі цінності:

Найвищі цінності: любов, щасливе сімейне життя та наявність добрих

і вірних друзів.

Інструментальні цінності: чесність, незалежність і життєрадісність

2. Порівняння методичних результатів М. Рокича та «Вплив соціальних мереж»:

Результати методу «ціннісної орієнтації» порівнюють вплив соціальної мережі студентів М. Рокича на ціннісні орієнтації та тих, хто протистоїть впливу.

Таблиця 2.8.

Результати анкетування студентів, що мають вплив соціальних мереж:

Номер п / п	Список А (термінальні цінності):	%
1	-Активне життя (повнота та емоційна насиченість життя);	2
2	-Життєва мудрість (зрілість суджень і здоровий глузд, набуті життєвим досвідом);	2
3	-Здоров'я (фізичне та психічне);	2
4	-Цікава робота;	-
5	-Краса природи та мистецтва (досвід краси природи та мистецтва);	2
6	-Любов (психічна і фізична близькість з тим, кого любиш);	35, 2
7		-
8	-Матеріально забезпечене життя (без матеріальних труднощів);	15, 2
9	-Наявність добрих і вірних друзів;	1,5
10	-Державна служба (повага до інших, колективу, колег);	2
11		2
12	-Пізнання (здатність до розширення освіти, кругозору, загальної культури, інтелектуального розвитку);	10, 7
13	-Виробництво та побут (використовувати свої можливості, переваги та можливості);	2
14	-Розвиток (самостійне виконання вправ, безперервний фізичний і розумовий прогрес);	5,2
15	-Розваги (веселе, спокійне проведення часу, відсутність відповідальності);	17, 5

16	-Свобода (незалежність, незалежність суджень і дій);	-
17		2
18	-Щасливе сімейне життя;	5,2
Номер п / п	-Благополуччя інших (благополуччя, розвиток і прогрес інших, всієї країни і всього людського роду);	%
1	-Креативність (можливість творчої діяльності);	2,6
2		10,5
3	-Впевненість (внутрішня гармонія, вільна від внутрішніх протиріч і сумнівів).	-
4	Список В (цінність інструменту):	15,2
5	-Охайність (охайність), вміння тримати речі в порядку;	10,5
6	-Освіта (ввічлива);	15,2
7	-Високі вимоги (високі вимоги до життя, високі вимоги);	-
8	-Веселий (почуття гумору);	5,2
9	-Працьовитість (дисципліна);	10,5
10	-Самостійність (здатність діяти самостійно і рішуче);	-
11	-не може терпіти недоліки себе та інших;	-
12	-Освіта (широта знань, високий рівень культури);	-
13		10
14	-Відповідальність (почуття відповідальності, вміння виконувати обіцянки);	5,7
15		10,5
16	-Раціоналізм (вміння чітко і логічно мислити, приймати мудрі та раціональні рішення);	21
17	-Самоконтроль (стриманість, самодисципліна);	-
18	- Мати сміливість відстоювати свої ідеї та думки;	5,2

Таблиця 2.9.

Результати анкетування студентів, що не мають впливу соціальних мереж:

Номер п п	Список А (термінальні цінності)	(%)
1	-Активне життя (повнота та емоційна насиченість життя);	-
2	-Життєва мудрість (зрілість суджень і здоровий глузд, набуті	5,2

	життєвим досвідом);	
3	-Здоров'я (фізичне та психічне);	1,3
4	-Цікава робота;	-
5	-Краса природи та мистецтва (досвід краси природи та мистецтва);	-
6	-Любов (психічна і фізична близькість з тим, кого любиш);	25,2
7		5,2
8	-Матеріально забезпечене життя (без матеріальних труднощів);	20,4
9	-Наявність добрих і вірних друзів;	-
10	-Державна служба (повага до інших, колективу, колег);	-
11	-Пізнання (здатність до розширення освіти, кругозору, загальної культури, інтелектуального розвитку);	5,2
12	-Виробництво та побут (використовувати свої можливості, переваги та можливості);	5,2
13	-Розвиток (самостійне виконання вправ, безперервний фізичний і розумовий прогрес);	5,2
14	-Розваги (веселе, спокійне проведення часу, відсутність відповідальності);	-
15	-Свобода (незалежність, незалежність суджень і дій);	21
16	-Щасливе сімейне життя;	-
17	-Благополуччя інших (благополуччя, розвиток і прогрес інших, всієї країни і всього людського роду);	-
18	-Креативність (можливість творчої діяльності);	10,5
Номер пп	-Впевненість (внутрішня гармонія, вільна від внутрішніх протиріч і сумнівів).	%
1	Список Б (цінність інструменту)	10,5
2	-Охайність (охайність), вміння тримати речі в порядку;	15,7
3	-Освіта (ввічлива);	-
4	-Високі вимоги (високі вимоги до життя, високі вимоги);	21
5	-Веселий (почуття гумору);	-
6	-Працьовитість (дисципліна);	5,2
7	-Самостійність (здатність діяти самостійно і рішуче);	-
8	-не може терпіти недоліки себе та інших;	5,2
9	-Освіта (широта знань, високий рівень культури);	5,2
10	-Відповідальність (почуття відповідальності, вміння виконувати обіцянки);	5,2
11	-Раціоналізм (вміння чітко і логічно мислити, приймати мудрі та раціональні рішення);	5,2
12	-Самоконтроль (стриманість, самодисципліна);	-
13	- Мати сміливість відстоювати свої ідеї та думки;	5,2
14	-Рішуча воля (тримайся власних можливостей і не піддавайся труднощам);	-
15	-Толерантність (вміти прощати чужі помилки і непорозуміння);	1,5
16	-Широта думок (здатність розуміти думку інших, здатність поважати інші смаки, звичаї та звички);	17,5
17	-Чесний (правдивий, щирий);	-
18	-Ефективність бізнесу (старанність, ефективність роботи);	-

Серед студентів без впливу Інтернету важливі такі цінності:

Кінцева точка: любов (психічна і фізична близькість з тим, кого ви любите), щасливе сімейне життя; наявність хороших друзів.

Інструментальна музика: весела, ввічлива і чесна.

Етап 5. Анкета щодо впливу соціальних мереж на загальну особистість учнів.

На запитання, в яких соціальних мережах/месенджерах у вас є акаунти та як часто ви ними користуєтесь, ми отримали наступні моменти (рис. 2.1.):

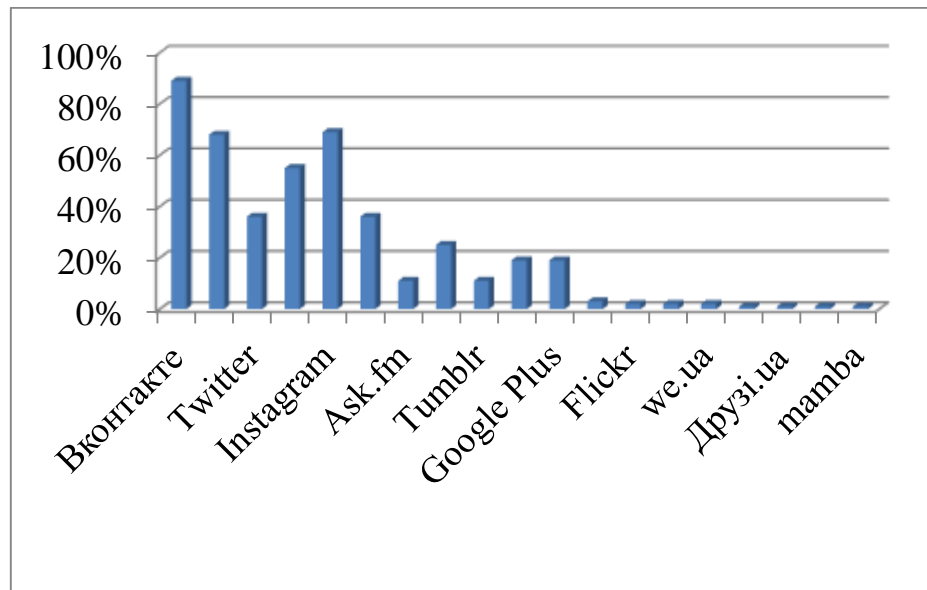

Рис. 2.1. В яких соц.мережах/месенджерах у вас є акаунти і як часто ви ними користуєтесь?

Тому найчастіше використовуються соціальні мережі VK, Facebook, Instagram, Однокласники, Viber, Skype, Twitter, Мій світ, Google plus.

На запитання, скільки років студент реєструвався в соціальній мережі, ми отримали такі дані: Середній час реєстрації студента як користувача соціальної мережі становив від 2 до 5 років (див. рисунок 2.2).

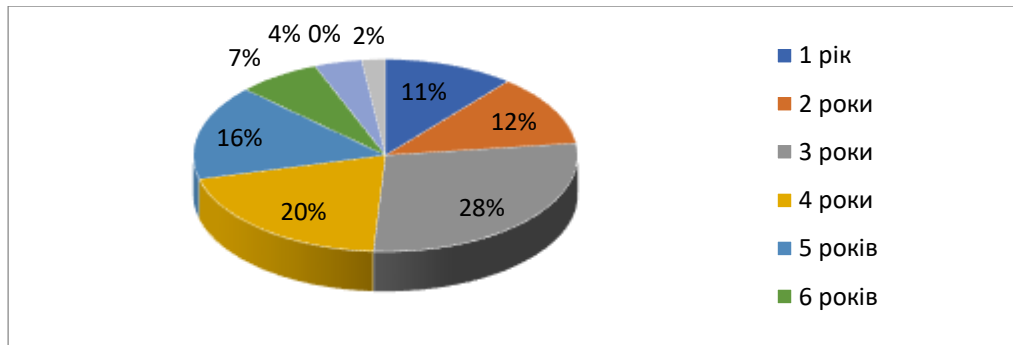

Рис.2.2. Скільки років студенти вже є в соц.мережах?

На запитання про середній час, який ви проводите в усіх зареєстрованих соціальних мережах щодня, ми отримуємо: 55% витрачають 2-4 години на день, 26% - менше 1 години, 19% -5-7 годин (рис. 2.3.)

Рис.2.3. Скільки часу щодня ви проводите в усіх зареєстрованих соціальних мережах?

На запитання, чи вважаєте ви, що є залежними від соціальних мереж, 44% респондентів відповіли, що вони частково залежні (рис. 2.4).

Рис. 2.4. Чи вважаєте ви, що у Вас є залежність від соціальних мереж?

На запитання, якою була б ваша реакція, якби всі соціальні мережі та подібні сайти у світі закрили, 41% відповіли, що їм байдуже, 29% сказали, що вони незадоволені, а 23% – дуже незадоволені (рис. 2.5).

Рис. 2.5. Яка буде ваша реакція, якщо всі соціальні мережі й подібні сайти у світі закриють?

Відповідаючи на запитання, які спонукали вас зареєструватися в соцмережах, 36% респондентів виявили цікавість, 21% – друзі, подруги, 29% – хочуть завести нових друзів; хочуть пограти в онлайн-ігри – 8%; усі мої друзі Все є , тим гірше - 6%. (Малюнок 2.6.)

Рис. 2.6. Що вас підштовхнуло зареєструватися в соціальній мережі?

На запитання, чому я використовую соціальні мережі, співрозмовник відповів:

- Допомагають підтримувати зв'язок зі знайомими - 75%;
- Допомагають контактувати з людьми, яких я давно не бачив (наприклад, з далекими друзями) – 58%;
- Вони дозволяють мені приєднуватися до різних груп, які мене цікавлять – 43%;
- Допомагають проводити вільний час – 32%;
- Вони допомагають мені зберегти важливу інформацію-31%;
- Допомагають отримати необхідну інформацію – 31%.

Відповідаючи на запитання, які ви поставили в соціальних мережах, ми отримали наступні результати (рис. 2.7.):

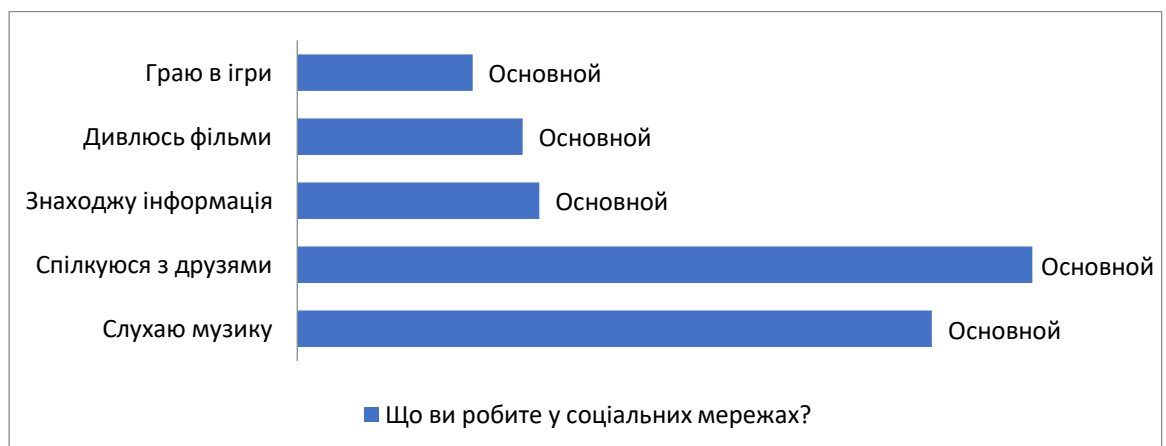

Рис. 2.7. Що ви робите в соціальних мережах?

Тому більшість студентів спілкуються з друзями в соціальних мережах (88%), слухають улюблену музику (76%),

На запитання, який пристрій ви використовуєте для доступу до соціальних мереж, 33% студентів відповіли, що вони прийшли з комп'ютера, а 57% відповіли, що вони прийшли з телефону (рис. 2.8).

Рис. 2.8. Чи бувало так, що ви не встигали зробити домашнє завдання через перебування в соц.мережі?

На запитання, чи згодні вони з твердженням, що соціальні мережі заважають навчанню, 48% людей відповіли «Ні, не заважай», 33% — «Так, будуть», а 19% відповіли: «Важко розповісти»

88% респондентів найчастіше використовують пошукові сервіси для пошуку інформації в Інтернеті.

Отже, отримуємо такі результати: серед студентів 25% респондентів мають низький ступінь інтернет-залежності, середній рівень -56,25%, а високий -18,75%

Висновок розділу 2:

Тому було проведено дослідження, щоб підтвердити чи спростувати гіпотезу про вплив соціальних мереж на ціннісно-орієнтований контент. Дослідження проводять онлайн та офлайн.

Для діагностики впливу соціальних мереж використовуються такі методи, як метод «вплив соціальних мереж».

Для діагностики впливу соціальних мереж ми використали метод Кімберлі Янг, професора психології Пітсбурзького університету в Бретфорді, який є автором книги «Caught on the Web».

Для діагностики ціннісної орієнтації виберіть метод ціннісної орієнтації Рокіча. Дослідженнями встановлено, що найважливішими

кінцевими цінностями студентів II курсу є: соціальна кар'єра, розвиток і щасливе сімейне життя; серед інструментальних – життєрадісність, сміливість відстоювати свої думки та думки, ввічливість.

При порівнянні цінностей Кімберлі Янг, студентка, яка набрала високі бали за методами «вплив соціальних мереж» та «інтернет-залежність». ???

Дослідження показали, що серед інтернет-залежних і тих, хто не зареєстрований в соціальних мережах, кінцеві цінності однакові: любов (інтимні стосунки з коханою людиною, як психічно, так і фізично), щасливе сімейне життя, добрі та вірні друзі. .

Серед інструментальних цінностей найважливішими є: життєрадісність, самостійна поведінка та поведінка, чесність.

Ці цінності є особливостями учнів ???, тому що ознаками цього віку є спілкування з однолітками, самооцінка, психологічний розвиток, стосунки з батьками точно???? Ви не помиляєтесь???. З одного боку, вони незалежні від інших, а з іншого – незалежні від інших. потрібна любов і підтримка. Це про підлітків, але не про юнацький вік, про який у вас в темі зазначено!

РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ ЦІННОСТЕЙ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

3.1. Формування системи ціннісних орієнтацій в студентському віці

Важливими детермінантами формування особистості студента є потреба в спілкуванні та потреба в сепарації, що регулює процес інтеграції студентів у суспільство та зміст їх ціннісної орієнтації. У цей період спілкування має свої особливості: розширився коло контактних груп молоді, спілкування носить вибіркового характер, особливо коли групи спілкування чітко підібрані як дружні та добрі. вид.

Процес формування ціннісної орієнтації можна охарактеризувати як рух елементів: рух об'єкта (орієнтиру), об'єктивна сторона - стиль руху, суб'єктивна сторона - відносини між суб'єктами. І дія, його чий? наслідки та предмет дії. У цьому сенсі це процес, що відбувається в часі та просторі. Можна вважати, що процес орієнтації складний, суперечливий і водночас закономірний, розвиваючись у формі «спіралі». Сам процес створює умови для його майбутнього розвитку, певною мірою є причиною його дії.

Цей процес не є одноразовим проявом якості, а поширюється в часі, причому є етапи, які відповідають загальному зростанню і розвитку людини, формуванню особистісних особливостей.

Першим етапом цього процесу є розподіл особистісних цінностей і формування іміджу світу. Другим етапом процесу є перетворення особистості на основі цінностей, формування образу «Я». Третій етап процесу-проекту-самопроектування, формування майбутнього іміджу [6, с.132].

Слід зазначити, що на кожному етапі становлення, на кожному етапі йде синхронна робота. Проте їх умовна фрагментація дозволяє глибоко зрозуміти механізм розвитку реальних цінностей, прийняти індивідів як самоцінності, побачити склад короткострокових, середньострокових і довгострокових особистих поглядів. Ви самі поняли, що написали???

На кожному етапі процесу ціннісної орієнтації працює один і той самий механізм цінності: пошук-оцінка-відбір-проекція, але на різних етапах ми можемо спостерігати різну швидкість навантаження кожного механізму: розподіл цінності визначається вибором і відбором. проекційне рішення. Для визначення понятійної природи термінологічного механізму акцентуємо увагу на його психологічній основі, тому це реальна можливість вплинути на розвиток цих індивідуальних механізмів у спеціально створеному життєвому середовищі. Що це значить???

У найзагальнішому вигляді цей процес можна виразити як життєвий простір, що розширюється з часом, у якому особистість встановлює і отримує певну «траєкторію» самопізнання, самооцінки та самооцінки відповідно до орієнтири: цінності та цінності зовнішнього світу Саморозвиток. Людина робить вибір щодо життєвих цілей, планів і перспектив, виходячи зі свого розуміння ситуації та себе, постійно оцінюючи, порівнюючи й порівнюючи себе та інших, оглядаючись на минуле, живучи сьогоднішнім, орієнтуючись на майбутнє. Тому особистісна ціннісна орієнтація передбачає стрижень, загальний маршрут, певний баланс дій, поведінки та діяльності, що відхиляються від загального ядра, маршруту та напряму в ту чи іншу сторону [34, с.24]. що за бредятіна???

Запропонована модель процесу формування ціннісної орієнтації ілюструє ту особливість, що існує об'єктно-суб'єктивний зв'язок між індивідом і суспільством, а існування індивідуальних потреб і соціальних цінностей є середовищем. Розвиток ціннісної орієнтації особистості ґрунтується на ціннісній сутності мислення, розподілі цінностей та його узгодженні із зростаючим попитом, що визначає напрям свідомості, самосвідомості, а потім і життєвих перспектив, є ціннісним носієм. розвиток особистості. Це до чого тут? Самовизначення у сфері праці, спілкування, мистецтва, пізнання – в навколишній дійсності та в собі.

Студентський вік характеризується розвитком ціннісної орієнтації — уваги до певних цінностей — стандарту життя. Особливо хлопчики ??? може юнаки? звертають увагу на «хороших друзів», «здоров'я» та «активне життя», а дівчата — на «кохання», «цікаву роботу» та «щасливе сімейне життя». Ціннісна орієнтація розширює межі ситуації суспільного розвитку і дає можливість взаєминам молоді зі світом вийти на більш високий рівень. Виховував підготовку до професійного та життєвого самовизначення. ??? Домінантою свідомості молоді є орієнтація на майбутнє.

Студентський вік – це вже важливий напрям діяльності. ??? Молоді люди схильні займатися різними видами діяльності, що відбивається в широкому діапазоні цінностей. Останній зміст показує, що якщо людина «відкриває мене», то юнак «відкриває себе у світі».

У студентському віці необхідно зрозуміти власні здібності та перспективи від особистості. Задовольнити цю вимогу в процесі розвитку власного світогляду, вибору сенсу і цінності, формування життєвих планів і програм.

Саме студентський вік більш чутливий до формування ціннісної орієнтації як стійкого елемента погляду на життя. Основною ознакою ціннісної орієнтації є ступінь сформованості її змісту та ієрархічної структури.

Згідно з дослідженням, студентів турбують переважно життєві перспективи. Спостерігається тенденція до відображення недиференційованої або слабодиференційованої ціннісної орієнтації у сприйнятті цінності життя. Кожен другий юнак і дівчина зіткнеться з ціннісним конфліктом між професійними і непрофесійними цінностями. Більшість із них зосереджені на самореалізації, спілкуванні, навчанні та майбутніх кар'єрних викликах. Домінуючі цінності цього періоду включають «вічність»: «цікава робота», «дружба», «щасливе сімейне життя», «кохання». Що стосується сімейного та професійного життя, то мислення молодих людей близьке до середнього. Щодо перспектив освіти, кар'єри та добробуту, то можна зробити висновок, що вони занадто високі та нереальні [22, с.120].

Більшість молодих людей пов'язують своє бачення майбутнього із захоплюючою та захоплюючою роботою, яка потребує поглибленої підготовки.

У процесі професійної підготовки, з одного боку, самосвідомість необхідна як постійний елемент реального вираження «Я» людини, з іншого – між її власним духом, поведінкою та цінностями, а також безперервне . зворотний зв'язок між вчинками та цінностями людей. І самоконтроль. Результати що????? [7, с.83]. У молоді формується просвітницьке ставлення та ставлення до майбутньої професійної діяльності, триває активне «самопізнання», формується якість сучасних фахівців з професійними навичками. Тут для них важливу роль відіграє успішна адаптація загальноосвітньої школи до нових умов.

Існують три форми адаптації для першокурсників:

- 1) формування (адаптація пізнання та інформації до нового середовища, структури вищої освіти, змісту освіти, її завдань і вимог);
- 2) Відкриті (відбувається процес внутрішньої інтеграції групи першокурсників і загальна інтеграція цієї ж групи та студентського середовища);

3) Педагогіка (про підготовку студентів до нових форм вищої освіти та нових методів навчання).

Важливою складовою ціннісного самосвідомості є те, що воно життеорієнтоване. Вони виконують функцію включення суб'єкта в ту чи іншу форму соціальної діяльності, виступаючи відносно самостійними і функціонально єдиними підсистемами цінностей певних сфер діяльності і пов'язаних з ними соціальних цінностей.

3.2. Соціально-психологічний тренінг формування життєвих цінностей

Життєва орієнтація формується залежно від того, які цінності є певною сферою діяльності для людини і значення цих цінностей у її свідомості.

Мета: сформувати уявлення про життєві цінності, їх значення в житті людини; Сформувати поняття «щастя, життя, час, здоров'я», поняття про їх значення для кожного; спонукати учнів до роздумів над важливими життєвими проблемами; займати активну особисту позицію, виховувати впевненість у собі.

Завдання:

- допомогти учням усвідомити важливість життєвих цінностей для позитивного становлення особистості;
- налагодити контакти між учнями, згуртувати групу;
- розвивати довіру, толерантне ставлення;
- розвивати вміння розуміти думки інших і правильно на них реагувати.

Очікувані результати:

- формуються життєві цінності;
- формується толерантне ставлення;
- формуються навички впевненості в собі.

Курс:

Здрастуйте

Вправа «Знайомства».

Мета: допомогти групі об'єднатися.

Привітання «Мене звати ... Я люблю себе за ...». Навчання проводиться в гуртку. Кожен, по черзі, вимовляє дві фрази: «Мене звати ...» і «Я люблю себе за те, що я ...».

Тренінг «Групові правила».

Складіть його разом і запишіть на дошці.

Приклад правил:

1. Не кричи.
2. Не перебивайте один одного.
3. Говоріть по черзі.
4. Дружити.
5. Будь толерантним.
6. Захистіть свою конфіденційність.
7. «Тут і зараз».

Вправа «Формула щастя».

Мета: Усвідомити значення поняття «щастя».

Учасники отримують листівки із зображенням сонячних променів. У центрі сонця написано слово «щастя» «Що вам потрібно для щастя?» Треба відповісти на запитання. Після цього обговорюються позиції кожного учасника.

Любов + Здоров'я + Мир + Освіта

Щастя = Сім'я + Кохання + Друзі * (Повага + Розуміння)

Є така формула щастя. Формула щастя записується як добуток дробів, а умови складових числових значень додаються. Знаменник дефіциту — це люди, з якими ви можете поділитися своїм щастям. Дріб множиться на коефіцієнти Поваги та Розуміння. Розміри компонентів щастя показують найбільш актуальні моральні цінності.

Притча про цінність часу

Бізнесмен накопичив величезний капітал у 3 мільйони доларів. Він вирішив взяти річну перерву, щоб достатньо відпочити. Але оскільки Ангел смерті відвідав його, він не встиг прийняти це рішення. Бізнесмен дуже злякався, якось вирішив переконати Ангела Смерті продати його ...

«Продайте мені жити три тижні, і я віддам вам третину свого капіталу, мільйон доларів», – запропонував бізнесмен.

Але Ангел Смерті відмовився.

-Ну, залиш мені 2 тижні мого життя. Я дам вам дві третини своїх грошей, це два мільйони доларів.

Ангел знову відмовив.

«Ну, просто продай мене одного дня, щоб я міг насолоджуватися красою цієї землі, обійняти свою дружину, студентів, яких я давно не бачив... Я дам тобі все, що маєш — 3 мільйони доларів».

Ангел відмовився.

Потім чоловік запитав, чи може Ангел Смерті дати йому кілька хвилин, щоб написати прощального листа. Ангел погодився. Адам написав: «Використовуйте свій час розумно. Я не міг отримати навіть три години за 3 мільйони доларів. Перевірте, чи все навколо вас дійсно цінне. »

Обговорення. Кожному дається найдорожчий дар – життя. Це найдорожче, що є у кожного. Але, як не дивно, люди дуже необережні. Вони не вміють доглядати за ним і насолоджуватися цим. Важливо розуміти цінність життя і часу на землі. Бажаю тобі витратити свій час і цінувати кожну хвилину свого життя.

ВИСНОВКИ

Таким чином, цінності важливі для людини для прогресу суспільства і для розвитку людської особистості, для реальних або уявних об'єктів і подій, які вона оцінює, обирає і використовує (у тому числі і саму людину як найвищу цінність).

В.А. Василенко зазначає, що цінність — це не що інше, як момент важливості будь-якої події, речі, дії, що існує взагалі для життя людини, класу, суспільства; і вказує на роль цієї істоти в його житті.

Ціннісна орієнтація складається з трьох компонентів:

1. когнітивний або семантичний;
2. емоційний;
3. поведінка.

Механізм ціннісної орієнтації реалізується таким чином: потреба - інтерес - ставлення - ціннісна орієнтація. Інтерес - це усвідомлена потреба, ставлення - схильність людини до певної оцінки на основі соціального досвіду, набутого у зв'язку з певними соціальними подіями, і бажання діяти відповідно до цієї оцінки.

Соціальна мережа – це віртуальна спільнота людей, які діляться певною інформацією, що в широкому сенсі є ознакою поняття «Інтернет».

Привабливість комп'ютерного світу для учнів обумовлена: наявністю «власної території», якою важко керувати дорослим; здатність приймати самостійні рішення.

Наразі соціальна мережа приваблювала багато людей, тому що:

- Інтернет сприймається людьми як щось на зразок натовпу;
- відсутність відповідальності;
- Сторінка у Вконтакте, Facebook чи де-небудь ще сприймається як щось на зразок вашого іншого.

Залежність від соціальних мереж на Заході нещодавно досягла свого

піку: згідно з опитуванням 2300 респондентів 11-18 років у Великобританії, 45% заявили, що відчують себе щасливішими у віртуальному світі, ніж у реальному житті.

Негативні наслідки соціальних мереж: анонімність, віртуальне хижацтво, інтернет-залежність, інформаційні загрози, порнографія.

Позитивний вплив соціальних мереж: освіта та корисний досвід; учні отримують багато інформації, вчать її «фільтрувати», що позитивно впливає на логічне мислення, пам'ять, увагу; якщо друзі чи однокласники живуть в іншому місті чи у великому місті, учень не виходить за межі кола друзів; Чати дозволяють спілкуватися в режимі реального часу, так що в різних частинах світу двоє або більше людей розмовляють так, ніби стоять поруч.

Ціннісні орієнтації учня поступово формуються в процесі соціалізації соціальної інформації в міру її проникнення в індивідуально-психологічний світ дитини. Формування ціннісно-орієнтованої системи є процесом формування особистості, а ця система є засобом досягнення певних соціальних цілей.

Головною особливістю молоді є перебудова взаємин з дорослими, що пов'язано з появою почуття зрілості, тому виникає одна з головних потреб - потреба бути вільним від контролю та піклування батьків, вчителів і старших. Учні починають активно спілкуватися з однолітками і вважають свій авторитет важливішим за авторитет батьків.

Основні потреби молоді:

- 1) потреба самовираження;
- 2) потреба вміти виконувати роботу;
- 3) потреба щось сказати іншим;
- 4) потреба у спілкуванні з дорослими;
- 5) посилення статевої ідентифікації.

Самосприйняття та самооцінка у молодому віці значною мірою базуються на судженнях дорослих. У спілкуванні з однолітками легко

формується самооцінка учня.

Таким чином, соціальні мережі мають як позитивний, так і негативний вплив на соціальні мережі.

Таким чином, було проведено дослідження для підтвердження чи спростування гіпотези про вплив соціальних мереж на зміст ціннісних орієнтацій у студентському віці.

Для діагностики впливу соціальних мереж розроблено методологію під назвою «Вплив соціальних мереж».

Згідно з опитуванням студентів, рівень 8 осіб низький, 7 з них не зареєстровані в соціальних мережах, 3 особи мають середній рівень впливу, 15 осіб мають високий рівень впливу в соціальних мережах. Серед студентів 3 особи мають низький рівень, 2 особи не мають облікового запису в соцмережі, 2 особи мають низький рівень, 15 осіб мають високий рівень.

Для діагностики ціннісних орієнтацій був обраний метод ціннісних орієнтацій Рокіча.

М. Рокіч виділяє два класи значень: термінальні та інструментальні. Він визначає термінальні цінності як віру в те, що з особистої та соціальної точки зору кінцева мета індивіда заслуговує на досягнення; інструментальні цінності - наприклад, переконання, що певний спосіб дій (наприклад, чесність, раціоналізм) кращий за інші з особистої та соціальної точки зору.

Дослідження виявило, що найважливішими кінцевими цінностями серед студентів є: соціальна кар'єра, розвиток і щасливе сімейне життя; Серед інструментальних цінностей: життєрадісність, сміливість і ввічливість у відстоюванні своїх поглядів і думок.

Для діагностики впливу соціальних мереж ми використали метод Кімберлі Янг, професора психології Пітсбурзького університету в Бретфорді, автора книги «Caught on the Internet».

Серед студентів: 5 учнів мають залежність від Інтернету, 12 осіб знаходяться в групі ризику залежності, 2 особи не мають доступу до Інтернету. Серед студентів другого курсу немає інтернет-залежних, але 15

осіб мають ризик розвитку інтернет-залежності, а 11 – не залежать від Інтернету.

Щоб визначити взаємозв'язок між соціальними мережами та ціннісними орієнтаціями, ми порівняли результати методу ціннісної орієнтації Роткіча серед студентів, які набрали високі бали за методами Кімберлі Фаєр «Вплив соціальних мереж» та «Інтернет-залежність».

Дослідження виявило, що кінцеві цінності однакові серед інтернет-залежних і тих, хто не зареєстрований у соціальних мережах: любов (духовна і фізична близькість з коханою людиною), щасливе сімейне життя та хороші та вірні друзі. Найважливішими з інструментальних цінностей були: життєрадісність, незалежність і чесність у діях і вчинках. Ці цінності притаманні школярам, оскільки ознаками цього віку є спілкування з однолітками, самооцінка, психосексуальний розвиток і стосунки з батьками, незалежність від інших, з одного боку, і потреба в любові та підтримці з іншого.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрієнко А. О. Інтернет-адикція як форма залежної поведінки / А.О.Андрієнко // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції / [за ред. Кривоконь Н. І. та Сили Т. І.]. – Чернігів : ЧДПСТП, 2008. – С.288-292.
2. Арик Сигман. «Alcohol Nation». 2012 р. 288с.
3. Бабенко Ю. А. Вільний час і дозвілля української молоді в умовах нової соціокультурної реальності / Ю. А. Бабенко // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2013. – № 2. – С. 74-79.
4. Бакума Інесса Миколаївна. Ціннісні орієнтації особистості в детермінації девіантної поведінки молоді: автореф. дис... канд. філос. наук : 09.00.03 / Південноукраїнський держ. педагогічний ун-т ім. К.Д.Ушинського. — О., 2019.
5. Богдан М. С. Психологічні особливості спілкування залежних від соціальних мереж / М. С. Богдан, О. В. Горецька // Психологія і соціологія: проблеми практичного застосування. – 2014. – С. 25-29.
6. Б.Г. Ананьев. Личность, субъект деятельности, индивидуальность (2008)
7. Белінська О. Н. Сучасні дослідження віртуальної комунікації: проблеми, гіпотези, результати / О. Н. Белінська, А. М. Жичкина [Електронний ресурс] // Белінська О. Н., Жичкина А. М. Сучасні дослідження віртуальної комунікації: проблеми, гіпотези, результати. Режим доступу: www.psychology.ru/internet. – Заголовок з екрану.
8. Вайнола Р. Х. Технологізація соціально-педагогічної роботи: теорія та практика / Р. Х. Вайнола // [навчальний посібник за ред проф. С. О. Сисоєвої]. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2008. – 134 с.
9. Вакуліч Т. М. Інтернет-залежність як новий вид адитивної поведінки / Т. М. Вакуліч // [науковий часопис НПУ ім. М. Драгоманова]. Серія №12.

Психологія / За ред. Долинської Л. В. – К. : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2005.– Вип.7(31) – С. 22.

10. Веретенко Т. Г. Детермінанти формування безпечної діяльності молоді в Інтернет-мережі / Т. Г. Веретенко [Електронний ресурс] // Веретенко Т. Г. Детермінанти формування безпечної діяльності молоді в Інтернет-мережі. – Режим доступу: <http://elibrary.kubg.edu.ua>. Заголовок з екрану.

11. Галіч Т. О. Соціальні інтернет-мережі та віртуалізація суспільного життя / Т. О. Галіч // Соціологія майбутнього : науковий журнал з проблем соціології молоді та студентства. – 2010. № 1. – С. 145-152.

12. Городецька.О. Вплив соціальних мереж на розвиток та соціалізацію особистості. [Електронний ресурс]

13. Глинянюк Н. В. Психолого-педагогічні умови формування ціннісних орієнтацій сучасної студентської молоді [Електронний ресурс] / Н. В. Глинянюк. – Режим доступу : http://tme.uuo.edu.ua/docs/Dod/3_2010/Glinaniyk.pdf.

14. Гущина Н. І. Проблема захисту студентів від негативних впливів у соціальних мережах / Н. І. Гущина // Комп'ютер у школі та сім'ї . - 2011. - № 7. - С. 13-14.

15. Глущенко С. Д. Соціально-психологічні особливості Інтернет-аддиктивної поведінки особистості / С. Д. Глущенко // Молодь: освіта, наука, духовність: тези доповідей. – Частина І. – К.: Університет «Україна», 2008. – 547 с

16. Гнатюк Р. Соціальні мережі: співвідношення позитиву і негативу? / Р. Гнатюк [Електронний ресурс] // Гнатюк Р. Соціальні мережі: співвідношення позитиву і негативу? – Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua/family/socialni-merezhi-spivvidnoshennyapozitivu-i-negativu.html>. – Заголовок з екрану.

17. Гончарук В. Д. Безпека студентів в Інтернеті: попередження, освіта, взаємодія / В. Д. Гончарук [Електронний ресурс] // Гончарук В. Д.

Безпека студентів в Інтернеті: попередження, освіта, взаємодія. – Режим доступу: <http://konf.koipro.kr.ua>. – Заголовок з екрану.

18. Данько Ю. А. Соціальні мережі як форма сучасної комунікації: плюси і мінуси / Ю. А. Данько // Сучасне суспільство . - 2012. - Вип. 2. - С. 179-184.

19. Д. М. Узнадзе. Рівні соціальних диспозицій за В. О. Ядовим

20. Драч С. В. Ціннісні орієнтації студентської молоді українського суспільства: сутність та динаміка / С. В. Драч // Зб. наук. праць Хмельницького інституту соціальних технологій університету Україна. – 2010

21. Жичкина А. Е. Социально-психологические аспекты общения в Интернете [Електронний ресурс] / А. Е. Жичкина. – 2007. – Режим доступу: <http://flogiston.ru/articles/netpsy/refinf>

22. Золотова Г. Д. Сутність технологічних видів адитивної поведінки студентів / Г. Д. Золотова // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка № 13 (272), Ч. IV, 2013. – С.126-130.

23. Иванов М. Психологічні аспекти негативного впливу ігрової комп'ютерної залежності на особистість людини / Document HTML. URL: <http://flogiston.ru/projects/articles/gameaddict2.shtml> .

24. Инглхарт, Р. (1997). Постмодерн: мінливі цінності, зміни суспільства. Постмодерн: мінливі цінності, зміни суспільства

25. Иванова Л. С. Динаміка ціннісних орієнтацій студентів вузу / Л. С. Иванова, В. В. Овсяннікова // Практ. психологія та соц. робота. – 2007.

26. Карандашева О. В. Робота практичного психолога з учнями, схильними до адитивної поведінки / О. В. Карандашева // Тренінгові, соціально- реабілітаційні і навчальні програми із формування здорового способу життя в студентівської, студентської молоді. – К.: Ніка-Центр, 2008. – С. 59–67.

27. Камінська О. В. Психологічні детермінанти формування інтернет-залежності / О. В. Камінська // Проблеми сучасної психології . - 2013. - Вип.

22. - С. 194- 204. -5

28. Лазоренко Б. П. Асоціальні практики життєконструювання проблемної молоді в інформаційному суспільстві / Б. П. Лазоренко // Наук. студ. із соц. та політ. психології : зб. статей / НАПН України, Ін-т соц. та політ. психології ; [ред. рада: М. М. Слюсаревський (голова), В. Г. Кремень, С. Д. Максименко та ін.]. – К. : Міленіум, 2013. – Вип. 33(36)

29. Лаврухіна О. І. Інтернет-залежність як проблема сучасності / О. І. Лаврухіна [Електронний ресурс] // Лаврухіна О. І. Інтернет-залежність як проблема сучасності. – Режим доступу: www.rusnauka.com/10_DN_2012. – Заголовок з екрану.

30. Литовченко І. В. Діти в Інтернеті: як навчити безпеці у віртуальному світі / І. В. Литовченко [посібник для батьків]. – К: Видавництво ТОВ «Видавничий будинок «Аванпост-Прим», 2010. – 48 с.

31. Млодик І. Що роблять діти в соціальних мережах. Як їм допомогти / Ірина Млодик // [Електронний ресурс] : <http://onlinebezpeka.com/uk/advice-for-parents/communication-in-network/article/ssho-robljatj-diti-v-sotsialjnikh-merezhakh-jak-im-dopomogti>.

32. Романова Н. Аксіологічний аналіз співвідношення реальних і штучних цінностей в медіа просторі: вебсайт.[URL:http://bo0k.net/index.php?p=achapter&bid=1459&chapter=1](http://bo0k.net/index.php?p=achapter&bid=1459&chapter=1)

33. Ростовых Д. А. Интернет-зависимость у современных студентов как социально-педагогическая проблема [Электронный ресурс] / Д. А. Ростовых, А.В. Кабанова. – Режим доступа : <http://vapleshakov.livejournal.com/7056.html>

34. Соціологія: підручник / за ред. В. Г. Городяненка. – 3-тє вид., переробл. і доп. – К.: ВЦ «Академія», 2008. – 544 с.

35. Социология конфликта: Учебное пособие для студентов ВУЗов

36. Сергєєва Н. В. Соціально-педагогічні умови профілактики комп'ютерної адикції студентів: [авторєф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. педаг. наук : спец. 13.00.05] / Н. В. Сєпргєєва. – К., 2020. – 19 с.

37. Студент ХХІ века: социальный портрет на фоне общественных трансформаций : монография / Нар. укр. акад. ; под общ. ред. В. И. Астаховой. – Харьков : Изд-во НУА, 2010
38. Турецька Х.І. Психологічні чинники Інтернет-залежності / Х.І. Турецька // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2012. – №2 (2). – С. 95-104.
39. Тушева В. В. Цінності у структурі професійної культури / В. В. Тушева // Збірник наукових праць. — № 1. — Бердянськ : БДПУ, 2010
40. Церковний А. Аспекти формування Інтернет-залежності / А. Церковний [Електронний ресурс] // Церковний А. Аспекти формування Інтернет-залежності. – Режим доступу: www.politik.org.ua/vid/magcontent.php.
41. Яницкий М., Серый А., Пелех Ю. Ценностносмысловая парадигма как основа постнеоклассической педагогической психологии. Философия образования. № 1 (46). 2013
42. . Rokeach M. The nature of human values. New York : Free Press, 1973

ДОДАТКИ

Додаток А

Інструкція: Перед вами список цінностей-цілей, до яких прагне людина у своїй діяльності, життя. Вам пропонується, уважно прочитавши весь список:

а) вибрати 3 цінності-цілі, найбільш важливі для Вашого життя, поставивши ліворуч від номера цінності (у графі МІСЦЕ) цифри: 1 - найголовніше в моєму житті; 2 - трохи менше ніж 1, 3 - трохи менше ніж 2;

б) вибрати 2 цінності, найменш важливі для Вас (немає сенсу жити заради них), і навпроти їх поставити цифри 18 (сама непотрібна) і 17;

в) розставити залишилися номери (від 4 до 14) у порядку убунання необхідності цих цінностей у Вашому житті.

Місце	Список цінностей (цінності-цілі)
	1. Активна, діяльне життя.
	2. Здоров'я (фізичне і психічне)
	3. Цікава робота
	4. Краса природи і мистецтва (переживання прекрасного в природі і мистецтві)
	5. Любов (духовна і фізична близькість з коханою людиною)
	6. Матеріально забезпечене життя (відсутність матеріальних труднощів)
	7. Хороші, вірні друзі

	8. Життєва мудрість (зрілість суджень та здоровий глузд, який досягається життєвим досвідом)
	9. Спокійна, сприятлива обстановка в країні, в нашому суспільстві
	10. Суспільне визнання (повага оточуючих, однокласників)
	11. Пізнання (можливість розширення своєї освіти, кругозору, загальної культури, інтелектуальний розвиток)
	12. Задоволення (життя, повне задоволень, розваг, приємного проведення часу)
	13. Самостійність як незалежність у судженнях та оцінках
	14. Свобода як незалежність у вчинках та діях
	15. Щасливе сімейне життя.
	16. Творчість (можливість творчої діяльності)
	17. Рівність (братство, рівні можливості для всіх)
	18. Впевненість у собі (свобода від внутрішніх протиріч, сумнівів)

Додаток Б

ОПИТУВАЛЬНИК РІВНЯ ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА
ЗМІСТ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СТУДЕНТІВ.

Пропонуємо вашій увазі анкету, яка покаже рівень впливу соціальних мереж на ціннісні орієнтації. Ви можете вибрати відповідь, позначивши її.

1. Якому джерелу інформації ви віддаєте перевагу?

- а) Інтернет;
- б) телефонний зв'язок;
- в) розмова з людьми (друзями, родичами, знайомими);
- г) друковані ЗМІ.

2. Як часто ви вибираєте проводити час у соціальних мережах замість того, щоб тусуватися з друзями?

- а) завжди;
- б) часто;
- в) іноді;
- г) ніколи.

3. Як часто ви користуєтеся соціальними мережами (vk, twitter, facebook, однокласники тощо)?

- а) щоденно;
- б) кілька разів на тиждень;
- в) раз на місяць;
- г) не вживаю.

4. Скільки часу в середньому ви проводите в Інтернеті?

- а) більше 7 годин;
- б) 5 годин;
- в) 3 роки;
- г) 1 година або менше.

5. Скільки часу ви витрачаєте в середньому на онлайн-розваги?

- а) 80 - 90 %;
- б) 60 - 79 %;
- в) 40 - 59 %;
- г) 10 - 39%.

6. Як часто у вас виникають суперечки щодо використання Інтернету у вашій родині?

- а) так, щодня;
- б) часто;
- в) час від часу;
- г) дуже рідко.

7. Як ви вважаєте, чи можна довіряти всій інформації, знайдений у соціальних мережах?

- а) так, звичайно, є тільки правда;
- б) у більшості випадків інформація є правдивою;
- в) у соціальних мережах мало правди;
- г) не всій інформації можна довіряти.

8. Чи часто ви помічаєте, що спілкуватися онлайн легше, ніж у реальному житті?

- а) часто;
- б) час від часу;
- в) рідко;
- г) ніколи.

9. Як ви думаєте, чи впливають соціальні мережі на ваші цінності?

- а) так, я відчуваю дуже серйозний вплив на своє життя та цінності;

- б) так, але будьте обережні (а) щодо інформації в соціальних мережах;
- в) не знаю, можливо, соціальні мережі впливають на мої цінності;
- г) У мене вже сформовані цінності, тому я не впливаю на цінності соціальних мереж.

10. Хто найбільше відповідає на ваші запитання?

- а) Інтернет;
- б) друзів, знайомих;
- в) школа;
- г) батьки.

Інтерпретація

Відповіді оцінюються за 4-бальною шкалою і - 4 бали; б - 3; в - 2, д - 1.

31 – 40 балів – високий рівень – людина, сприятлива до впливу соціальних мереж на зміст ціннісних орієнтацій.

21 – 30 – середній рівень – характеризується помірним впливом на зміст ціннісних орієнтацій соціальних мереж.

10 - 20 - низький рівень. Характеризується стійкістю особистості до впливу соціальних мереж на цінності студентів.

Додаток В

ТЕСТ НА ІНТЕРЕНЕТ ЗАЛЕЖНІСТЬ КІМБЕРЛІ-ЯНГ

<i>Питання</i>	<i>Ніколи</i>	<i>Іноді</i>	<i>Регулярно</i>	<i>Часто</i>	<i>Завжди</i>
1. Чи відчуваєте ви, що проводите в Інтернеті більше часу, ніж очікували?					
2. Чи нехтуєте ви домашніми завданнями, щоб більше лазити в Інтернеті?					
3. Ви віддаєте перевагу бути в інтимній мережі зі своїм партнером?					
4. Чи зустрічаєтеся ви з користувачами Інтернету в Інтернеті?					
5. Вас турбує, що інші цікавляться вашим часом онлайн?					
6. Чи відчуваєте ви, що перестали досягати успіхів у навчанні чи роботі, тому що проводите багато часу в Інтернеті?					
7. Чи перевіряєте ви свою електронну пошту, перш ніж робити щось більш необхідне?					
8. Чи помічаєте ви зниження продуктивності через					

захоплення Інтернетом?					
9. Чи займаєте ви оборонну та скромну позицію, коли вас запитують, що ви робите в Інтернеті?					
10. Чи блокуєте ви думки, які вас турбують, про ваші реальні думки про Інтернет?					
11. Ви чекаєте на вас, коли виходите в Інтернет?					
12. Чи відчуваєте ви, що життя без Інтернету нудне, порожнє і нещасливе?					
13. Ви сперечаєтеся, кричите чи зліться, коли хтось намагається відвернути вас від перебування в мережі?					
14. Чи нехтуєш ти сном, коли спізнюєшся в Інтернет?					
15. Що ви очікуєте робити онлайн, перебуваючи офлайн?					
16. Скажіть «Ще хвилинку», сидячи в Інтернеті?					
17. Не можете спробувати скоротити час онлайн?					
18. Чи намагаєтеся ви приховати свій час в Інтернеті?					
19. Вибрати Інтернет замість того, щоб кудись ходити з друзями?					
20. Коли ви перебуваєте в режимі офлайн, чи відчуваєте ви пригніченість, депресію чи нервозність, і чи бачите, що ця ситуація проходить так, ніби ви перебуваєте в мережі?					
21. Чи відчуваєте ви ейфорію, хвилювання, хвилювання, перебуваючи за комп'ютером?					
22. Чи потрібно все більше часу проводити за комп'ютером, щоб випробувати те саме відчуття?					
23. Чи відчуваєте ви порожнечу, депресію, нервозність, коли ви не за комп'ютером?					
24. Ви коли-небудь нехтували важливими речами, працюючи за комп'ютером, а не на роботі?					

25. Ви проводите в Інтернеті більше 3 годин на день?					
26. Якщо ви більше використовуєте комп'ютер для роботи, чи спілкуєтеся ви в робочий час, чи відвідуєте неробочі сайти більше двох разів на день?					
27. Ви завантажуйте файли з порнографічних сайтів?					
28. Як ви вважаєте, чи легше спілкуватися з людиною «онлайн», ніж особисто?					
29. Чи говорили вам ваші друзі чи рідні, що ви проводите багато часу «в Інтернеті»?					
30. Час, який ви проводите в Інтернеті, заважає вашій роботі?					
31. Чи пробували ви коли-небудь обмежити свій час в Інтернеті?					
32. Ваші пальці втомилися від роботи на клавіатурі чи натискання кнопки миші?					
33. Чи брехали ви коли-небудь про свій час в Інтернеті?					
34. Чи були у вас коли-небудь «синдром зап'ястного каналу» (оніміння та біль у руці)?					
35. Чи болить спина частіше ніж раз на тиждень?					
36. Чи є у вас відчуття сухості в очах?					
37. Ви проводите більше часу в Інтернеті?					
38. Чи нехтували ви коли-небудь їсти чи пити за комп'ютером, щоб залишатися в мережі?					
39. Поголитися, розчесати і т. д. провести цей час за комп'ютером. Чи нехтували ви коли-небудь такими правилами особистої гігієни?					
40. Чи був у вас розлад сну та/або змінювався режим сну після щоденного використання комп'ютера?					

Додаток Г

Опитування про вплив соціальних мереж на ідентичність студентів

1) Ви гей? Чоловік жінка.

2) Скільки тобі років? _____

3) У яких соціальних мережах/месенджерах у вас є акаунти і як часто ви ними користуєтесь, за шкалою від 0 до 5 (де 0 - ви не користуєтесь і 5 - ви використовуєте щодня):

- VK
- Facebook
- Однокласники
- Viber
- Twitter
- WhatsApp
- Instagram
- Skype
- Tumblr
- Ask.fm.
- ми ♥
- мамба.
- LinkedIn
- Google plus
- Живий журнал
- Flickr
- i.ua.

- we.ua
- Мій світ
- Friends.ua
- Не зареєстрований

4) Загалом, скільки часу ви щодня проводите в усіх зареєстрованих соціальних мережах?

- Менше 1 року.
- 2-4 роки
- 5-7 років
- Більше 7 годин.

5) Ви вважаєте себе залежним від соціальних мереж?

- Так що
- Частково
- Немає.
- Ваш вибір

6) Якщо всі соціальні мережі та подібні сайти у світі випадково закриються, ви...?

- Дуже незадоволений
- Мені байдуже
- Я не згоден
- Дуже задоволений
- Погодьтеся
- Ваш вибір

7) Чи зможете ви видалити свій профіль у соцмережі без причини, чи просто видалите всю інформацію там і більше ніколи туди не заходите?

- Так без проблем
- Ні, у мене є вся необхідна інформація та контакти
- Я дурний, у мене там більше 1000 друзів / підписників!
- Не знаю, важко відповісти
- Ваш вибір

8). Що змусило вас зареєструватися в соцмережі?

- Друг
- Бажання завести нових друзів
- Усі мої друзі там, як мені погано
- Бажання грати в онлайн-ігри
- Інтерес
- Потреби в освіті або роботі

9). Тому я використовую соціальні мережі:

- Допоможіть підтримувати зв'язок зі знайомими
- Допоможіть вам зв'язатися з людьми, з якими ви втратите контакт в іншому випадку
  - Допоможіть підтримувати зв'язок з людьми, яких я давно не бачив (наприклад, з друзями далеко).
  - Допоможіть познайомитися з новими людьми
  - Вони допомагають вам дізнатися про те, що роблять інші люди
  - допомагати спостерігати за життям інших людей
  - допомогти отримати необхідну інформацію
  - Допоможіть ділитися інформацією, яку побачать (прочитають) інші люди.
- Допоможіть мені поділитися своїми думками, почуттями та інтересами з іншими
  - Вони допомагають спілкуватися з однодумцями
  - Дозвольте мені приєднатися до різних груп, які мене цікавлять
  - допоможи мені вчитися
  - вони допомагають організувати та зберігати важливу для мене інформацію
  - вони допомагають створювати події чи заходи або приєднуватися до вже існуючих
  - допомагають проводити вільний час
  - Ви можете грати в онлайн-ігри

10). Що ти робиш у суспільстві? мережі?

- спілкуватися з друзями;
- грати в гру;
- Слухати музику;
- Я знаходжу цікаву інформацію
- дивитися фільми;
- Все вищеперераховане;

11). З якого пристрою ви отримуєте доступ до соціальних мереж?

- з домашнього комп'ютера
- Заняття з мобільного телефону
- на вулиці з мобільного телефону
- з мобільного телефону в кафе